

ICT is the object of study, the method and the means of training activities. It is determined that the ICT-competence for future mathematic teachers is an essential part of professional competence and it consists of the following components: informative one (a special mathematics skills and acquaintance with ICT), technological one (techniques and methods skills of ICT use in in mathematics teaching) and personal one (personality feature skills which are necessary for this profession). On the basis of certain components of ICT -competence are developed the conditions of their formation. It is also proved that for an informative component it is necessary and reasonable to use an educational discipline of informatics series but for the technological and personal component is reasonable to use the method of context learning exactly during the fundamental training of future mathematics teachers. The concrete steps of context method using are considered which in the training phase include the use of the method of problem teaching during the lecture and a mandatory use of self-guided work with the use of ICT-technologies. An imitation stage, passing in seminars and practical exercise has a practice-oriented nature meanwhile the future mathematics teachers not only reproduce knowledge but simulate research activities with the use of ICT tools. The final professional – educational stage provides a participation in research projects, writing course papers, qualification, diploma and master’s works. Thus, the involvement of ICT as a mean of search and research activities at the stage of search, gathering, processing, storage and transfer of the information are effective means of personal component formation of ICT -competence.

Key words: future mathematics teachers training, competence, professional competence, ICT- competence.

УДК 373.2.091.12.011.3-
051:005.336.2:004.9(477)

Горленко Валентина Миколаївна,
молодший науковий співробітник,

*Український науково-методичний центр практичної психології і
соціальної роботи
01032, м. Київ, бульвар Т. Шевченка, 27-А
Украинский научно-методический центр практической психологии и
социальной работы
01032, г. Киев, бульвар Т. Шевченка, 27-А
Ukrainian Science-Methodological Centre of Applied Psychology
and Social Work
01032, Kyiv, boulevard Shevchenko, 27-A*

РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД

Постановка проблеми. Автори аналітичної записки Національного інституту стратегічних досліджень «Освіта протягом життя: світовий досвід і українська практика» зазначають: «Сьогодні не можна за один раз, навіть за 5 або 6 років, підготувати людину до професійної діяльності на все життя. Нині щорічно оновлюється близько 5 % теоретичних і 20 % професійних знань». Суспільство і держава зацікавлені у висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівцях, що можна реалізувати за умови їх постійного навчання і оволодіння новими компетентностями. Для навчання впродовж життя істотне значення мають ключові компетентності, визначені Європейською комісією, серед яких зазначена – інформаційно-комунікаційна (ІК-компетентність). В свою чергу, на думку Н. В. Морзе і О. Г. Глазунової, розвиток ІК-компетентності впливає на рівень професійної компетентності.

Сучасний рівень розвитку суспільства суттєво обумовлюється рівнем розвитку системи освіти, тому постають нові завдання, пов’язані з виробленням педагогічної стратегії в умовах масової інформатизації навчального процесу на всіх освітніх рівнях. Якісна реалізація по-

ставлених завдань потребує широкого впровадження в навчальний процес комп’ютерно-орієнтованих систем навчання, що базуються на комп’ютерній підтримці навчально-пізнавальної діяльності. Масштаби та ефективність використання комп’ютерної техніки та сучасних інформаційно-комунікаційних технологій зумовлюють високі вимоги до рівня ІК-компетентності педагогічних працівників усіх категорій. Вимоги до ІК-компетентності у вихователів дошкільних навчальних закладів (ДНЗ) закріплені у «Типовому положенні про атестацію педагогічних працівників». Початкова кваліфікаційна категорія «спеціаліст» вимагає від вихователя використання інформаційно-комунікаційних технологій, електронних освітніх ресурсів у навчально-виховному процесі.

Аналіз досліджень і публікацій. Різні аспекти професійної педагогічної освіти розглянуто у працях В. П. Андрющенка, І. А. Зязюна, В. Г. Кременя (неперервна професійна освіта), Л. З. Мінди, А. Ю. Крикун, О. О. Самсонова, А. І. Чаговець. (професійний розвиток вихователя ДНЗ). Актуальні проблеми розвитку ІК-компетентності педагогічних працівників

різних категорій розглядали Г.А.Дегтярьова, С.Г.Литвинова, А.Б. Кочарян, Н. В. Сороко. Проте питання розвитку ІК-компетентності вихователя ДНЗ залишається недостатньо вивченим.

Метою даної роботи є вивчення вітчизняного досвіду розвитку ІК-компетентності вихователів ДНЗ.

Виклад основного матеріалу. З метою забезпечення засвоєння педагогами основ ІКТ Міністерство освіти і науки України рекомендувало активізувати такі традиційні форми організації роботи, як самоосвіта, навчання у ВНЗ та на курсах підвищення кваліфікації у регіональних інститутах післядипломної педагогічної освіти, а також на курсах, які проводять міжнародні ІТ-корпорації. Необхідно запроваджувати інноваційні форми організації роботи з педагогічним колективом:

- педагог – педагог;
- навчальний заклад – навчальний заклад [1].

Однак розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності має формуватися за такими напрямками, як: відбір ІКТ, використання ІКТ, створення (розробка) електронних освітніх ресурсів [2].

Вищі навчальні заклади. При отриманні повної вищої освіти вихователям встановлюється кваліфікаційна категорія «спеціаліст», що ставить певні вимоги до рівня ІК-компетентності. Науковцями розробляють різні курси, що впроваджуються в навчальні програми з напряду «Дошкільна освіта»: «Використання комп'ютерних технологій у роботі вихователів дошкільних навчальних закладів» (автор І. К. Мардарова); «Нові інформаційні технології», «Методика використання персонального комп'ютера в дошкільних закладах» (автор С. В. Дяченко); «Сучасні інформаційно-комунікаційні технології в дошкільній освіті» (укладач О. О. Ліннік) та інші [3; 4; 5; 6]. Зауважимо, що подібні курси можуть відноситися до варіативної складової. Отже, вихователь буде навчатися на них за наявності мотивації.

Регіональні інститути післядипломної педагогічної освіти. Проходження курсів підвищення кваліфікації в регіональних інститутах післядипломної педагогічної освіти (ОППО) є обов'язковою умовою атестації вихователя ДНЗ на відповідність посаді. Сутність післядипломної освіти визначено Законом України «Про вищу освіту» (ст.10): «Післядипломна освіта – спеціалізоване вдосконалення освіти та професійної підготовки особи шляхом поглиблення, розширення й оновлення її професійних знань, умінь і навичок або отримання іншої спеціальності на основі здобутого раніше освітньо-кваліфікаційного рівня та практичного досвіду». Потреба у розвитку ІК-компетентності педагогів

взагалі і вихователів ДНЗ зокрема призвела до появи нових спецкурсів, використання різних форм роботи.

Навчально-тематичний план підвищення кваліфікації вихователів ДНЗ за очною формою навчання Сумського ОППО містить варіативну частину, в якій передбачено курс «Інформаційні та телекомунікаційні технології навчання», розрахований на 12 годин, з яких 4 години відводиться для самостійної роботи слухачів. Курс розподіляється на 4 модулі: «Спеціальні можливості текстових редакторів», «Мультимедійна презентація як сучасний засіб навчання», «Організація роботи в глобальній мережі Internet», «Основні ресурси хостингу Google». В навчальному плані передбачено також спецкурс «Дидактичне забезпечення навчально-виховного процесу в ДНЗ засобами ІКТ (методика)», розрахований на 8 год, 4 з яких виділено для самостійної роботи. Під час проведення спецкурсу розглядаються питання:

1. Теоретико-методологічні засади використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі ДНЗ.

2. Організація методичного супроводу впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у дошкільній освіті.

3. Використання ІКТ у навчально-виховній роботі з дітьми дошкільного віку.

Запорізький ОППО пропонує для слухачів 8 спецкурсів, що мають практико-орієнтований характер («Електронне портфоліо вихователя ДНЗ», «Особливості використання інтерактивної дошки в ДНЗ», «STEM-освіта в ДНЗ», «Електронний освітній контент та його використання в ДНЗ» тощо). Тривалість спецкурсу 8 або 16 годин. Крім того, Запорізьким ОППО проводиться навчання на тренінгах на базі районних опорних закладів освіти («Основи ІКТ», «Intel® Навчання для майбутнього (версія 3)», «Сервіси Web 2.0 в педагогічній діяльності»). Зазначимо, що на сьогодні STEM-освіта є новітнім напрямом розвитку ІК-компетентності вихователя. Дана освіта базується на міждисциплінарному і прикладному підході та включає у себе освіту в галузі науки, технологій (зокрема, програмування), інженерії (в тому числі й робототехніка) та математики. Зауважимо, що впровадження STEM-освіти в навчально-виховний процес дошкільного навчального закладу є перспективним. Що підтверджується досвідом зарубіжних країн, де через робототехніку STEM-освіта впроваджена в навчально-виховний процес дітей старшого дошкільного віку (Росія, Словаччина) [7].

В період проходження курсової перепідготовки Хмельницький ОППО пропонує вихователям курс «Комп'ютерна грамотність педагога ДНЗ». На 2 парах вивчаються теми: «Робота з

основними офісними програмами» (основна увага приділяється текстовому редактору і презентаціям) і «Основні Internet-ресурси. Хмарні технології».

В межах курсової підготовки у Рівненському ОППО організуються спецкурси, орієнтовані на ІКТ, серед яких обов'язковим компонентом підвищення кваліфікації усіх педагогів є спецкурс «Інформаційні та телекомунікаційні технології». Основним завданням даного спецкурсу є удосконалення, поглиблення професійної підготовки педагога; здобуття теоретичних знань та практичних навичок з основ пошуку, збереження, перетворення, передачі та використання інформації для її раціонального використання в повсякденному навчально-виховному процесі. Під час курсів також здійснюється навчання вчителів за програмами «Партнерство в навчанні» (компанія «Microsoft») та «Intel® Навчання для майбутнього» (компанія «Intel»).

Кредитно-модульна система навчання у Львівському ОППО передбачає освоєння ІКТ на першому етапі поза межами інституту для всіх категорій педагогічних працівників. З 2011 року педагоги навчаються на он-лайнному курсі «Цифрові технології» компанії «Microsoft».

Навчання і підтримка вихователів щодо розвитку ІК-компетентності обласними інститутами післядипломної педагогічної освіти відбувається також в міжкурсовий період. Так, Житомирським ОППО проводиться семінар-тренінг: «Роль та місце інформаційно-комунікаційних технологій в удосконаленні професійної компетентності педагогів ДНЗ», де розглядаються наступні теми:

- «Ефективне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в дошкільну освіту – важливий чинник удосконалення дошкільної освіти». Змістом якої є: визначення високого навчального потенціалу сучасних ІТ-технологій; врахування темпу їх розвитку, що обумовлений безперервною розробкою і вдосконаленням апаратних та програмних засобів; необхідність постійного вдосконалення, випередженого формування та розвитку його ІК-компетентності, інформаційної культури педагога, а саме вихователя дошкільного закладу.

- «Впровадження комп'ютерних технологій в дошкільних навчальних закладах Житомирської області». Зміст теми: аналіз інваріантної і варіативної складових Базового компоненту нового Державного стандарту дошкільної освіти; дослідження сформованості наступності між дошкільною й початковою ланками освіти на державному рівні; введення в Базовий компонент дошкільної освіти освітньої лінії «Комп'ютерна грамота», що передбачає формування ІК-компетентності дошкільника; виокремлення в Державному стандарті початкової

освіти в освітній галузі «Технологія» змістової лінії «Ознайомлення з інформаційно-комунікаційними технологіями»; забезпечення послідовності змісту дошкільної і початкової загальної освіти; критерії відповідності засобів ІКТ віковим особливостям дошкільників.

- «Розвиток інформаційної компетентності педагогів у дошкільній освіті». Зміст: визначення рівня ІК-компетентності педагога дошкільної освіти; аналіз наявного досвіду використання засобів ІКТ в професійній діяльності; проектування індивідуальної освітньої траєкторії, щодо підвищення ІК-компетентності [8].

Також в міжкурсовий період навчання на тренінгах Запорізького ОППО на базі районних опорних закладів освіти охоплює теми: «Основи ІКТ», «Intel. Навчання для майбутнього (версія 3)», «Сервіси Web 2.0 в педагогічній діяльності».

Крім того, однією з цікавих форм роботи з підвищення ІК-компетентності є проведення конкурсів, що популяризують можливості застосування ІКТ в освіті (в тому числі в дошкільній) та сприяють обміну передовим педагогічним досвідом. Харківська академія неперервної освіти у 2015 році проводила обласний фестиваль-огляд освітніх Internet-ресурсів серед усіх типів навчальних закладів. У 2015-2016 роки Запорізьким ОППО організовано конкурси «Медіафестиваль», «SMART – Розумні уроки (заняття)», «Веб-сайт – обличчя закладу освіти», «Мультимедійні проекти ДНЗ» [9].

Міністерство освіти і науки України.

Пріоритетом розвитку освіти України є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в усі складові навчально-виховного процесу (адміністративну діяльність, організаційний процес навчального закладу, а також використання електронних засобів навчального призначення на заняттях і в позаурочний час) з метою забезпечення розвитку інформаційної взаємодії та інтеграції загальноосвітніх навчальних закладів у світовий інформаційний освітній простір. Тому, актуальним є оголошений Міністерством освіти і науки України Всеукраїнський конкурс на кращий веб-сайт дошкільного навчального закладу (у 2016 році конкурс відбувся у шосте).

Метою конкурсу є підтримка діяльності сучасного дошкільного навчального закладу, сприяння розширенню мережі інформаційних ресурсів для формування єдиного інформаційного середовища системи дошкільної освіти. В умовах конкурсу визначено номінації та критерії оцінювання створених ДНЗ сайтів. Завдання конкурсу:

- створення і розвиток Internet-середовища дошкільних навчальних закладів, системи до-

шкільної освіти районного, міського, обласного рівнів;

- формування і вдосконалення інформаційно-комунікаційної компетентності адміністративно-педагогічного складу працівників ДНЗ системи дошкільної освіти районного, міського, обласного рівнів та батьків вихованців ДНЗ;

- сприяння використанню Internet-ресурсів в управлінській, навчально-методичній, освітній діяльності, роботі з батьками вихованців ДНЗ, громадськостю.

Компанії, що надають послуги у сфері освіти. З 2005 року в Україні працює «Міжнародний центр фінансово-економічного розвитку» (МЦФЕР), що входить до світової групи компаній «Wolters Kluwer». За ініціатииви компанії з 2014 року в Україні проходить Всеукраїнський соціальний проект «ІКТ – освітянам!» з метою підвищення рівня володіння ІКТ та інформаційно-правової обізнаності. В ході проекту, під час практикумів, тренери навчають учасників використовувати електронні продукти (Коза-диск «Шаблони документів закладу освіти», «Шаблони і розробки для вихователя-методиста» та системи для розв'язання професійних завдань, оптимізації роботи з документами (експертно-правова система «Expertus: Дошкільний заклад»).

МЦФЕР започатковане електронне видання «Педрода: портал освітян України» (<http://www.pedrada.com.ua/>), яке надає професійну підтримку педагогам, а також популяризує різні навчальні проекти, що стосуються використання ІКТ. Наприклад, безпечного користування ресурсами мережі Internet: міжнародний союз електрозв'язку своєю головною метою з 2006 року визначає укріплення довіри і безпеки при користуванні інформаційно-комунікаційними технологіями. Спільно з Одеською національною академією зв'язку імені О.С.Попова пропонує мультимедійний дистанційний курс безпечного користування ресурсами мережі Internet (<https://onlinesafety.info>). Курс поділений на три частини: базовий (для дітей дошкільного і молодшого шкільного віку); середній (для дітей 5-9 класів); просунутий (для учнів старших класів, студентів, батьків, педагогів). Після проходження курсу вихователі зможуть самостійно ідентифікувати ризики у ресурсах і видах діяльності в Internet. Курс розкриває питання конфіденційності та роботи через публічні мережі, визначає способи захисту дітей в мережі Internet. Для надання інформації використовуються кілька типів екранів і додаткових елементів, які дозволяють створювати невеликі інтерактивні сценарії з використанням різного мультимедійного контенту. Орієнтовна тривалість проходження курсу – 2 години 40 хвилин. По завершенню кожного модуля

проводиться тестування, яке складається з 10 питань. При успішній здачі всіх тестів слухач курсу отримує сертифікат.

З 2006 року в Україні діє Дистанційна Академія (<http://www.d-academy.com.ua/>). У 2012 році в академії запровадили курси в режимі вебінарів, які розраховані для педагогів усіх категорій. Наприклад, курс «Підготовка до атестації: як оформити своє портфоліо». Програма курсу:

Вебінар 1: Визначення мети та структури портфоліо, збір матеріалів.

Вебінар 2: Оформлення портфоліо MS Word та в MS PowerPoint.

Вебінар 3: Створення веб-портфоліо.

По закінченні кожен учасник отримує сертифікат про участь у курсі «Підготовка до атестації: як оформити власне портфоліо».

Дошкільний навчальний заклад. На міському рівні завдання забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних працівників у міжкурсовий період покладено на районні (міські) методичні кабінети (центри) («Положення про районний (міський) методичний кабінет (центр)») та методичні кабінети дошкільних навчальних закладів («Положення про методичний кабінет дошкільного навчального закладу»). Районний (міський) методичний кабінет (центр), методичний кабінет дошкільного закладу згідно Положення виконує цільові і організаційні функції, серед яких інформаційно-коригувальна функція «спрямована на корекцію й оновлення інформації, яка постійно змінюється у результаті розвитку науки та впровадження інформаційно-комунікаційних технологій».

Вивчення педагогічного досвіду свідчить про різноманітність форм роботи з педагогами, що застосовуються у педагогічній практиці:

- семінари (тематичні, навчальні, практичні) [10; 11; 12];
- консультації [11; 12];
- конкурси [12];
- майстер-класи [13; 14];
- експериментально-дослідницька робота [15].

Семінари організуються з метою більш поглибленого вивчення теми, вдосконалення умінь і навичок. Вони проводяться вихователем-методистом або до їх проведення залучаються вихователі, що мають високий рівень володіння засобами ІКТ або позитивний досвід використання ІКТ у професійній діяльності. На тематичних семінарах вихователі навчаються використовувати засоби ІКТ, що передбачають ознайомлення з програмою Microsoft PowerPoint; створення презентації; роботу зі слайдами; використання таблиць та малюнків; застосування анімації. Тематика даних семінарів: «Створення мультимедійних презентацій»;

«Internet»; «Підготовка наочних і дидактичних матеріалів засобами Microsoft Office» тощо [11; 12]. Метою практикумів є вдосконалення отриманих навичок, набуття досвіду застосування ІКТ в професійній діяльності. Теми практикумів: «Спілкування на Internet-форумі», «Електронне листування та створення персональної електронної скриньки», «Створення сайту ДНЗ», «Інформаційно-комунікативні технології у роботі з дітьми, педагогами, батьками та громадськістю» [10; 12].

Для вдосконалення навичок користування комп'ютером, підвищення ІК-компетентності педагогічних працівників, а також, щоб стимулювати обмін найкращим досвідом, пошук нових творчих методів і прийомів використання інформаційних технологій у роботі з дітьми та їхніми батьками, організовуються конкурси для педагогів:

- цифрових презентацій «Моя група»;
- електронних методичних матеріалів і презентацій для занять;
- найсучасніше портфоліо педагога;
- електронних групових газет.

Проведення консультацій щодо впровадження ІК-технологій сприяють розширенню знань педагогів про їх використання у навчально-виховному процесі, орієнтовними темами консультацій можуть бути:

1. «Роль ІКТ у роботі дошкільного закладу».
2. «Методичні рекомендації щодо впровадження інформаційних комунікативних технологій у навчально-виховному процесі ДНЗ».
3. «Мультимедійна презентація як інструмент мульт-терапії».
4. «Комп'ютер – найперший помічник у роботі».
5. «Як зробити якісну презентацію та презентувати її».
6. «Використання мультимедійних презентацій у ДНЗ» тощо [12].

Із серпня 2009 року в НВК «ДНЗ-ЗНЗ» І ступеня № 9 м. Енергодар Запорізької області проводив дослідно-експериментальну роботу під керівництвом З. Дорошенко (Запорізький

ОПППО). Тема експерименту «Інформаційне забезпечення освітнього процесу в умовах НВК». Метою експерименту є підвищення фахової майстерності педагогів шляхом розвитку їхньої ІК-компетентності. Результатом дослідно-експериментальної роботи стали розробка змісту і форм організаційно-методичної роботи з педагогічним колективом у напрямі інтеграції засобів ІКТ в навчально-виховний процес дошкільного закладу; рекомендації із застосування мультимедійних презентацій у роботі із дітьми дошкільного віку [15].

Як зазначає О. Цимбалюк, для безперервного розвитку ІК-компетентності вихователя потрібно забезпечити постійну взаємодію педагогів, які навчаються з тими, хто може сприяти в освоєнні та застосуванні нових технологій. Ефективною формою роботи вона вважає наставництво і педагогічні майстерні [16]. Під час підготовки даної публікації нами не було знайдено описаного досвіду використання даних форм роботи.

Висновки. Дані, проаналізовані у статті, не є вичерпними, але дозволяють визначити основні тенденції у розвитку ІК-компетентності вихователів ДНЗ:

- на різних етапах професійного зростання вихователі ДНЗ мають можливості до розвитку власної ІК-компетентності. Цей розвиток відбувається на загальнодержавному, регіональному, місцевому та інституційному рівнях;
- навчання вихователів охоплює напрями технічної грамотності, освоєння знань і продукування знань (за ЮНЕСКО);
- навчання направлене на вирішення нагальних проблем з розвитку базової комп'ютерної грамотності, інтеграції засобів інформаційно-комунікаційних технологій в навчально-виховний процес.

Перспективність подальшої роботи вбачаємо в розробці структури, показників та моделі розвитку ІК-компетентності вихователя ДНЗ, яка дозволить удосконалити систему безпервної професійної освіти.

Література

1. Єресько О. Освіта в Україні: курс на ефективне використання інформаційно-комунікаційних технологій / О. Єресько // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2012. – № 1. – С. 4-6.
2. Литвинова С. Г. Інформаційно-комунікаційні компетентності вчителів-предметників загальноосвітніх навчальних закладів / С. Г. Литвинова // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2011. – № 5. – С. 6-10.
3. Мардарова І. К. Підготовка майбутніх вихователів до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності / І. К. Мардарова // Наука і освіта : наук.-практ. журн. Півд. наук. Центру АПН України. – 2011. – № 6 (Педагогіка). – С. 158-160.
4. Дяченко С. В. Підготовка майбутніх вихователів до формування основ комп'ютерної грамотності старших дошкільників: дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук. 13.00.04. – Луганськ, 2009. – 225 с.
5. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології в дошкільній освіті: роб. прог. навч. дисцип. [для студентів спеціальності 8.01010101 «Дошкільна освіта»] / уклад. О. О. Ліннік. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. – 29 с.
6. Таран І. Організація підготовки майбутніх вихователів до застосування інформаційно-комунікаційних

технологій в умовах ДНЗ / Ірина Таран // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – 2014. – № 3. – С. 349-356.

7. Горленко В. М. Зарубіжний досвід застосування електронних іграшок в навчанні і вихованні дітей дошкільного / В. М. Горленко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології – 2015. № 8 (52). – С.203-210.

8. Фамільярська Л. Л Інформаційно-освітнє середовище дошкільного навчально-виховного закладу / Л.Л.Фамільярська // Електронні інформаційні ресурси: створення, використання, доступ: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м. Вінниця, грудень 2014 р. – К.: Кондор, 2014. – 330с.

9. Чернікова Л. А. Регіональна модель формування ІКТ компетентності педагогів у системі післядипломної освіти / Л. А. Чернікова // Комп'ютер у школі і сім'ї. – 2010. – № 6. – С. 24-27.

10. Довгань Т. Вчимося створювати мультимедійні презентації / Т. Довгань // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2015. – № 5. – С. 40.

11. Панченко А. Модернізація освітнього процесу у ДНЗ в умовах інформатизації освіти / А. Панченко // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2012. – № 1. – С. 11-15.

12. Впровадження та поширення інформаційно-комунікаційних технологій у роботі дошкільного навчального закладу з дітьми, педагогами, батьками та громадськістю : тематичний збірник праць / упоряд.: А.А.Волосюк; за заг. редакцією Л. А. Шишолік. – Рівне : РОІППО, 2015. – 85 с.

13. Леус І. Технологія створення інтерактивних дидактичних ігор у програмі PowerPoint засобами переміщень / І. Леус, О. Балаюш // Вихователь-методист дошкільного закладу. – № 7. – 2013. – С. 33-38.

14. Халамай І. Мультимедійна презентація як інструмент мультитерапії / І. Халамай // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2014. – № 6. – С. 54-61

15. Ляшенко С. Інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у освітній процес / С. Ляшенко, З.Зінченко // Вихователь-методист дошкільного закладу.– 2013. – № 7. – С. 16–27.

16. Цимбалюк О. Л. Використання ІКТ у дошкільних навчальних закладах. / О. Л. Цимбалюк // Педагогічний пошук. – 2013. – № 3 (79).– С. 36 – 41.

References

1. Yeres'ko O. Osvita v Ukraini: kurs na efektyvne vykorystannya informatsiyno-komunikatsiynykh tekhnolohiy / O. Yeres'ko // Vykhovatel'-metodyst doshkil'noho zakladu. – 2012. – № 1. – S. 4-6.

2. Lytvynova S. H. Informatsiyno-komunikatsiyni kompetentnosti vchyteliv-predmetnykiv zahal'noosvitnikh navchal'nykh zakladiv / S. H. Lytvynova // Komp'yuter u shkoli ta sim'yi. – 2011. – № 5. – S. 6–10.

3. Mardarova I. K. Pidhotovka maybutnikh vykhovateliv do vykorystannya komp'yuternykh tekhnolohiy u profesiyniy diyal'nosti / I. K. Mardarova // Nauka i osvita : nauk.-prakt. zhurn. Pivd. nauk. Tsentru APN Ukrainy.– 2011. – № 6 (Pedahohika). – S. 158-160.

4. Dyachenko S. V. Pidhotovka maybutnikh vykhovateliv do formuvannya osnov komp'yuternoyi hramotnosti starshykh doshkil'nykiv: dys. na zdobuttya nauk. stupenya kand. ped. nauk. 13.00.04. – Luhans'k, 2009. – 225 s.

5. Suchasni informatsiyno-komunikatsiyni tekhnolohiyi v doshkil'niy osviti: rob. progr. navch. dystsyp. [dlya studentiv spetsial'nosti 8.01010101 «Doshkil'na osvita»] / uklad. O. O. Linnik. – Kyiv: Kyiv universytet imeni Borysa Hrinchenka, 2014. – 29 s.

6. Taran I. Orhanizatsiya pidhotovky maybutnikh vykhovateliv do zastosuвання informatsiyno-komunikatsiynykh tekhnolohiy v umovakh DNZ / Iryna Taran // Zbirnyk naukovykh prats' Umans'koho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. – 2014. – №3. – S. 349-356.

7. Horlenko V. M. Zarubizhnyy dosvid zastosuвання elektronnykh ihrashok v navchanni i vykhovanni ditey doshkil'noho / V. M. Horlenko // Pedahohichni nauky: teoriya, istoriya, innovatsiyni tekhnolohiyi – 2015. №8 (52). – S. 203-210.

8. Famil'yars'ka L. L Informatsiyno-osvitnye seredovyshche doshkil'noho navchal'no-vykhovnoho zakladu / L. L. Famil'yars'ka // Elektronni informatsiyni resursy: stvorennya, vykorystannya, dostup: zbirnyk materialiv Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi, m. Vinnytsya, hruden' 2014 r. – K.: Kondor, 2014. – 330s.

9. Chernikova L. A. Rehional'na model' formuvannya IKT kompetentnosti pedahohiv u systemi pislyadyplomnoyi osvity / L. A. Chernikova // Komp'yuter u shkoli i sim'yi. – 2010. – № 6. – S. 24-27.

10. Dovhan' T. Vchymosya stvoryuvaty mul'tymediyni prezentatsiyi / T. Dovhan' // Vykhovatel'-metodyst doshkil'noho zakladu. – 2015. – № 5. – S. 40.

11. Panchenko A. Modernizatsiya osvitn'oho protsesu u DNZ v umovakh informatyzatsiyi osvity / A. Panchenko // Vykhovatel'-metodyst doshkil'noho zakladu. – 2012. – № 1. – S. 11-15.

12. Vprovadzhennta ta poshyrennta informatsiyno-komunikatsiynykh tekhnolohiy u roboti doshkil'noho navchal'noho zakladu z dit'my, pedahohamy, bat'kamy ta hromads'kisty: tematychnyy zbirnyk prats' / uporyad.: A. A. Volosyuk; za zah. redaktsiyeyu L. A. Shysholik. – Rivne : ROIPPO, 2015. – 85 s.

13. Leus I. Tekhnolohiya stvorennya interaktyvnykh dydaktychnykh ihor u prohrami PowerPoint zasobamy peremykachiv / I. Leus, O. Balayush // Vykhovatel'-metodyst doshkil'noho zakladu. – №7. – 2013. – S. 33-38.

14. Khalamay I. Mul'tymediynna prezentatsiya yak instrument mul'tterapiyi / I. Khalamay // Vykhovatel'-metodyst doshkil'noho zakladu. – 2014. – № 6. – S. 54-61

15. Lyashenko S. Intehratsiya informatsiyno-komunikatsiynykh tekhnolohiy u osvitniy protses / S. Lyashenko, Z.Zinchenko // Vykhovatel'-metodyst doshkil'noho zakladu.– 2013. – №7. – S. 16–27.

16. Tsymbalyuk O. L. Vykorystannya IKT u doshkil'nykh navchal'nykh zakladakh. / O. L. Tsymbalyuk // Pedahohichnyy poshuk. – 2013. – №3 (79).– S. 36 – 41.

Горленко В. М. Развитие информационно-коммуникационной компетентности воспитателей дошкольных образовательных учреждений: отечественный опыт

На современном этапе трансформации общества профессиональное развитие специалиста происходит в течение всей жизни, что обусловлено большими темпами роста объема информации, развитием технологий. Информационно-коммуникационная компетентность (ИК-компетентность) является одной из восьми ключевых компетентностей, которые способствуют реализации непрерывного образования. Освоение педагогами основ информационно-коммуникационных технологий (ИКТ) происходит через традиционные формы организации работы, такие как самообразование, обучение в высших учебных заведениях и на курсах повышения квалификации в региональных институтах последипломного педагогического образования, а также на курсах, которые проводят международные ИТ-компании. По данным ученых, развитие ИК-компетентности должно формироваться по таким направлениям как: отбор ИКТ, использование ИКТ, создание (разработка) электронных образовательных ресурсов.

В статье исследуются пути развития ИК-компетентности воспитателей дошкольных образовательных учреждений (ДОУ) на основе изучения исследований украинских ученых, специальной литературы, сайтов дошкольных образовательных учреждений. Рассмотрен практический опыт развития ИК-компетентности воспитателей ДОУ на нескольких уровнях: общегосударственном (обучение в высших учебных заведениях (ВУЗ), компании, предоставляющие образовательные услуги), региональном (обучение в региональных/областных институтах последипломного педагогического образования (ОИППО), институциональном (организация мероприятий методическим кабинетом и руководством ДОУ). Сделан обзор отдельных курсов по обучению воспитателей в ОИППО Запорожской, Житомирской, Львовской, Ровенской, Сумской и Хмельницкой областей. Определено, что значительную часть содержания обучения на данном этапе составляет техническая грамотность. Отмечено разнообразие форм работы с воспитателями, применяемые в педагогической практике: семинары-тренинги, практикумы, конкурсы и т.д. Установлены основные тенденции в развитии ИК-компетентности воспитателей ДОУ. Определена необходимость в разработке структуры, показателей и модели развития ИК-компетентности воспитателя ДОУ, которая позволит усовершенствовать систему непрерывного профессионального образования.

Ключевые слова: информационно-коммуникационная компетентность, воспитатель дошкольного образовательного учреждения, повышение квалификации, непрерывное образование.

Horlenko V. M. Development of information and communication competence for preschool educators: domestic experience.

In modern society the professional development is taking place throughout life due to the large growth of information volume and technologies. Information and communication competence (IC competence) is one of eight key kinds of competence which facilitate continuous education. Mastering basics of information and communication technologies by educators is occurred through traditional forms of organizational work, such as self-education, higher education, training courses in regional institutes of postgraduate education and courses conducted by international IT corporations. According to scientists, the development of IC competence should form in such areas

as follows: selection of ICT, use of ICT, creation (development) of electronic educational resources. In the article the ways of development of IC competence of preschool educators of kindergartens (DOU) are investigated on the basis of study of Ukrainian scientists' researches, special literature, websites of kindergartens. The practical experience of development of IC competence of preschool educators of DOU is considered on several levels: general state level (education in higher educational institutions (HEI), companies providing educational services), regional level (education in regional/regional institutes of postgraduate pedagogical education (OIPP), institutional level (organization of events by the methodological cabinet and the DOU leadership). A review of individual courses for preschool educators' training in OIPP of Zaporizhzhya, Zhytomyr, Lviv, Rivne, Sumy and Khmelnytskyi regions is made. It is determined that a significant part of the content of training at this stage is technical literacy. It is noted the diversity of forms of work with educators, applied in pedagogical practice: seminars-trainings, practical exercises, contests, etc. The main tendencies in development of IC competence of preschool educators of DOU are established. The necessity of development of the structure, indicators and model of development of IC competence of preschool educator of DOU, which will allow to improve the system of continuous professional education, is determined.

Key words: information and communication competence, preschool educator, qualification improvement, continuous education.

Horlenko V. M. Development of information and communication competence for preschool educators: domestic experience.

In modern society the professional development is taking place throughout life due to the large growth of information volume and technologies. Information and communication competence (IC competence) is one of eight key kinds of competence which facilitate continuous education. Mastering basics of information and communication technologies by educators is occurred through traditional forms of organizational work, such as self-education, higher education, training courses in regional institutes of postgraduate education and courses conducted by international IT corporations. According to scientists, the development of IC competence should form in such areas

like: the selection of ICT, use of ICT, the development of electronic educational resources. The article examines the ways to develop information and communication competence of preschool educators by studying Ukrainian researchers, specialized literature and websites of preschool education facilities. This article presents a multilevel view of practical experience of preschool educators' IC competence development: national (studying at higher education institutions, providers of educational services), regional (studying in regional institutions of postgraduate education), institutional (organization of educational events by methodologists and preschool management). The review of some educational courses for preschool educators in postgraduate courses in institutions of postgraduate education in Zaporizhzhya, Zhytomyr, Lviv, Rivne, Sumy and Khmelnytsky regions. Determined that a significant part of the training content at this stage is technological literacy. Marked the diversity of pedagogical practices for teaching preschool educators: training seminars, workshops, contests and more. Also article contains findings about main trends of IC competence development of preschool educators. Noted the need to develop structures, factors and models of development for preschool educators' IC competence which will improve the system of continuous professional education.

Keywords: information and communication competence, kindergarten teacher, job qualification, lifelong learning.

УДК 378.147 : 811'27

Овчаренко Лілія Романівна,
аспірант

*Дрогобицький державний
педагогічний університет імені Івана Франка,
вул. І. Франка, 24, м. Дрогобич, 82100*
*Дрогобычский государственный
педагогический университет имени Ивана Франко
ул. И Франко, 24, г. Дрогобыч, 82100*
*Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University,
st. Franko, 24, Drohobych, 82100*

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Постановка проблеми. Нині особливого значення набуває професійна підготовка фахівця, здатного успішно розв'язувати професійні завдання, готового до виконання професійних функцій як в україномовному, так й іншомовному середовищі. Навчання іноземної мови стало невід'ємною й важливою складовою професійної підготовки, а кінцевою метою – формування у студентів готовності та здатності до міжкультурної комунікації, практичного володіння іноземними комунікативними компетенціями, тобто вмінням зіставляти мовні засоби з конкретними цілями, ситуаціями, умовами та завданнями мовленнєвого спілкування. При цьому навчання іноземної мови за професійним спрямуванням відіграє визначальну роль, будучи за змістом, метою і завданнями унікальною навчальною дисципліною, що має величезний потенціал для формування професійних компетенцій майбутнього фахівця.

З іншого боку, підвищення ролі викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах є нагальним питанням, яке виникло у зв'язку з інтеграцією України в європейський і світовий освітні простори, необхідністю реалізації положень Болонської декларації, потребою гідно конкурувати в умовах світового ринку праці. Тому перед сучасною вищою школою стоїть завдання сформувати не лише конкурентоспро-

можного професіонала, що володіє щонайменше однією іноземною мовою, а передусім полікультурну особистість.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових джерел свідчить, що сучасні концепції, теоретико-методологічні положення, принципи, методичні системи формування іноземної комунікативної компетентності стали сферою наукових інтересів Н. Гальскової, Г. Китайгородської, Ж. Марфіної, Н. Микитенко, Л. Морської, Н. Мукан, В. Мусасвої, З. Никитенко, С. Ніколасвої, В. Петрусинського, І. Шехтер та ін. Проте варто зазначити, що в дослідженнях цих авторів не повною мірою розкриті особливості формування іноземної комунікативної компетентності студентів немовних спеціальностей, що навчаються у педагогічних університетах.

Мета статті – визначення змісту і структури іноземної комунікативної компетентності студентів немовних спеціальностей.

Виклад основного матеріалу. Стратегію сучасної вітчизняної вищої освіти складають процеси, пов'язані з формуванням професійної компетентності фахівця, зокрема такої її важливої складової, як іноземна. Реалізацію цього стратегічного напрямку в межах педагогічного ВНЗ забезпечує іноземна освіта у вигляді цілісного та системного педагогічного процесу,